

Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia,
Brașov, piața mare Nr. 30.
Serisori nerofrancați nu se primesc. — Manuscrisurile nu se întirimesc.
INSERATE se primesc la Administrațiunea în Brașov și la următoarele birouri de anunțuri:
In Viena: M. Duka, Hermann Schickel, Rudolf Moser, A. Oppelitz Nachfolger; Anton Oppelitz, J. Demmecker, in Budapesta: A. F. Goldberger, Schöner Berner; in Bucurosti: Agence Haas, Succursale de Roumanie; in Hamburg: Karoly de Liebmann.
Prețul inserțiilor: o seriă garmond pe o coloană 8 cr. și 80 cr. timbru pentru o publicare. Publicații mai dese după tarifar și învoială.
Reclame pe pagina a 5-a o seriă 10 cr. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L I X.

„Gazeta” iese în 28-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se pronunță la toate oficiile poștale din țară și din afară și la ad. colectorilor.
DEPARTAMENTUL PENTRU BRAȘOV
Administrațiunea, piața mare, târgul Inului Nr. 30 etajul I: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiile sunt a se plăti înainte.

Nr. 149.

Brașov, Luni-Marti 8 (20) Iulie

1897.

Dile critice pentru dietă.

Dilele critice ale camerei ungurești, care s'a compus sub zodia lui Banffy dela Bistrița și Deșiu, se vor începe, cum arată toate semnele, cu ziua de mâne.

De va eși lucrul așa, cum prevestesc unele voci pesimiste, atunci crisa nu se va estinde numai asupra camerei actuale, ci în genere asupra vieții parlamentare din Ungaria.

Ministrul-președinte Banffy a dovedit de ce este capabil atunci, când nu s'a sfiit a se folosi de toate mijlocele de presiune, de corupțiune și de forță brutală spre a-și alege pe sprincenă pe cei 300 de mame-luci, cari formeză adî cohorta lui în cameră, și când cu modul acesta a voit să nimicescă opoziția din parlament. A sosit acum momentul, în care opoziția, care a intrat în cameră cu rëndurile decimate, ridică mînușă, ce i-a aruncat-o Banffy, vrînd să-i dovedescă, că puterea lui și a majorității sale este mărginită, și că nu le pôte fi permis orî și ce.

Intăiu se părea, că este vorba numai de un conflict trecător din cauza urgisitului paragraf 16 al proiectului de lege privitor la introducerea nouî procedurî penale, care paragraf amenință în grad mare libertatea pressei. Astădi însă, situațiunea parlamentară s'a schimbat astfel, încât certa nu se mai învertesce împrejurul paragrafului 16, ci acțiunea opozițiunii tinde de-a dreptul la rēsturnarea cabinetului Banffy. Vina, că lucrurile au ajuns aici, este a guvernului, care, în loc de-a observa o atitudine conciliantă, a întâmpinat cu nepăsare pornirile obstructioniste ale opozițiunii.

Sperat'a guvernul, că opozițiunea se va obosi și va ceda în cele din urmă, ori a avut intențiunea, de-a lăsa să se pronunțe obstructione în totă forma pentru a 'i-se da

prilegiu să ia mēsurî restrictive față cu libertatea discutiunii parlamentare?

Se va dovedi acum, ce a voit guvernul. Opozițiunea i-a dîs: decă nu vei retrage §-ul 16, vom face tot posibilul, ca legea privitoare la impositul pe zahar, care avea să între în vigōre la 1 August, să nu pōtă fi votată până atunci. Și și-a ținut cuvēntul. Dela 30 Iunie trecut opoziția prin ținerea de vorbirî dese și lungî a făcut, ca camera să nu pōtă trece încă peste desbaterea generală a amintitului proiect de lege, cu toate că acesta constă numai din doi paragrafi. Și legea, cum am dîs, trebuie să între în vigōre la 1 August, căci altfel statul n'ar putē să încaseze darea pe zahar de 13 fl., ci numai de 11 fl. și n'ar putē să dea premii mai mari pentru exportul de zahar, prin care fapt ar rămāne înderētul Germaniei și Franței, cari state oferă acest avantajiu producētilor lor.

Atitudinea opoziției în cele din urmă a silit pe guvern să se gāndescă a lua mēsurî, ca să facă posibilă votarea legii și împlinirea angajamentelor sale și într'aceea, dintr'o cestiune a §-lui 16, s'a făcut o cestiune de-a fi sēu a nu fi, nu numai pentru guvern, ci pentru întreaga partidă „liberală” dela putere. Așa, cel puțin, înțeleg adî situațiunea cei din tabera guvernamentală și Banffy înainteză adî după devisa, accentuată de „Pester Lloyd”, de-a „înfrānge în parlament și prin parlament terorismul opoziției”.

Opoziția, la rēndul ei, simte și vede ce o așteptă decă ar cādē în lupta acēta. De aci vine hotărîrea ei de-a duce lupta obstructionistă până la estrem, decă guvernul va încerca să ia mēsurî esceptionale.

Pentru ziua de mâne se așteptă, că se va face din partea majorității propunerea, de-a prelungi ședințele

dela 4 la 7 ore pe di, ca camera să pōtă termina lucrările mai curēnd. Opoziția va combate în mod esacerbat acēstă mēsură.

Atunci guvernul va propune schimbarea regulamentului camerei în sensul de-a se lārgi cercul de putere al președintelui, de-a se face imposibilă în viitor continuarea tacticei obstructioniste. Pentru cazul acesta însă opoziția pune în vedere cea mai desperată împotrivre.

Etă de ce am dîs, că zile critice va avē să străbată de aci încolo camera unгурescă.

La cestiunea autonomiei. Cetim în fōia bisericōsă din Blășiu: Comitetul eseoutiv al conferenței dela Clușiu s'au prezentat Sămbătă la Escolența Sa I. P. S. nostru Metropolit comunicāndu-i rezoluțiunile conferenței cu privire la atitudinea în cestiunea autonomiei. Escolența Sa a primit cu multă afabilitate și bunăvoință comitetul constatător din d-nii: Alesandru Roman prof. univ. Ioan Lasló protopop, Leontin Pop, jude de tribunal și Dionisiu Vajda mare proprietar, tot-odată le-a mulțamit pentru viul interes, ce-l pōrtă față cu cauza bisericōii.

Alegerile delegațiilor pentru congresul autonomiei în diecesele de rit latin s'au început. Primul ales e contele Apponyi în Agra. Contele Apponyi prin liberalismul sēu afectat a împins și ajutor guvernul în aducerea așa numitelor reforme politice bisericōsă; deoi alegerea lui în primul loc un „malum omen”.

CRONICA POLITICA.

— 7 (19) Iulie.

În camera ungară lupta între opoziția și guvern a ajuns, cum se exprimă o fōia unгурescă, *până la cuțite*. După cum anunță oficioșul „Poll. Corr.”, ministrul-președinte Banffy va prezenta în ședința de astădi, Luni, a clubului partidei „liberale” *regulamentele esceptionale*, prin care se crede, că va putē paraliza obstructione opoziției.

Aprobând conferența clubului aceste regulamente, ele vor fi prezentate camerei încă în ședința de Marti. După informațiile altei foi din Budapesta, se va propune anume prolongirea ședințelor zilnic cu câte 2—3 ore, er decă opoziția ar face obstructione și în contra acestei propuneri, atunci se va cere de-a dreptul inchiderea discutiunii. Se asigură însă, că opoziția e hotărîta a ataca și acēstă propunere prin o vehementă obstructione. Se vor insinua 60 de vorbitori contra propuneri și fiă-care va cere votare nominală, mai adauge apoi discuțiunile asupra verificōrei proceselor verbale etc. Agitațiunea e la culme atât între guvernamentalî, cât și între membrii opoziției. Când se întalnesc unii cu alții, nu pot vorbi câte-va cuvinte, fără de-a nu se improșca, ba se așteptă, că în curēndare se isbunescă un neînterrupt șir de scandale. „Esti Ujság” comunică în privința acēsta o interesantă conversațiă, ce au avut-o pe galeriile camerei unii deputați guvernamentalî cu alții din opoziția. — Am învățat dela Austria ce se facem! dîse un deputat guvernamental. — Noi, rēspunse Josth, nu vom da cu pumnul în masa (cum fac Austriai), ci în nasul ministrului-președinte. — Nu vom suferi, ca un om să terorizeze iutregă camera! observă deputatul guvernamental Molnar. — Decă voi veți recurge la forță, noi vom provoca scandale, cum nici în Austria nu s'au întâmplat! îi dîse Josth. Mai târziu, adresāndu-se către un alt grup de deputați guvernamentalî, Josth dîse: „Aveți să vedeți, că fără pālmuirî n'are să trecă lucrul acēsta!”... De aci se pōte cunōscoe dispoziția, ce este adî între guvernamentalî și opoziționalî unğuri. Nu fără cuvēnt se dîce, că lupta a ajuns până la cuțite.

Cu privire la stările din Austria se răspāndise în zilele din urmă soirea, că în sinul cabinetului Badeni ar fi în ajun isbunirea unei crise și că Badeni ar fi nevoit să demisioneze în curēnd. Acēstă soire o desminte acum „Fremdenblatt” cu hotărîre, adăugānd, că Badeni vrē să rămāne

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Un admirabil tip caracteristic:

David Almășanu

Șchiță biografică de Ioan Popoa.

(6) (Urmare).

Almășanu nu era de nici un partid. „Nu sunt nici alb, nici roșu”, dîcea el, „ci sunt Român cu trup și suflet și îmbrățișez cu inima mea pe toți fii adevērați ai nēmului meu, cari simt și lucrēză românesc, și cari n'au alt scop în vedere decăt binele de obște al nēmului lor”.

Și sentimentele sale românesc nu le purta în mod ostentativ zilnic pe buze, cum fac unii fii de-ai nēmului nostru, cari se prefac că nu visēză alta decăt ideale românesc, pe timp ce în adevēr buzele lor naționale sunt de 50 de kilometre departe de inima lor coplesită de interese josnice, egoiste, particulare.

Nici lășitate nu o cunosea. El nu era, cum sunt atăți *pretinși* naționaliști, cari din gură sunt în stare să se lupte cu Titanii și în tot momentul se arată gata a-și jertfi vieța pentru o idee națională,

când însă vine lucrul la adecă, fala lor națională degenerēză în cel mai *scarbos servilism*, vāndēndu-și consciința lor și dreptul nēmului lor pentru un blid de linte.

Nu așa a fost Almășanu. El nu cu vorba, ci cu fapta ne-a dovedit inima sa românescă. Astfel trebuie să dîcem judecāndu-l din faptele sale și cu deosebire din cea mai mare și cea mai românescă faptă a sa: din rēmānerea sa aici la noi la Brașov ca profesor la gimnasiul de aici, pe timp ce el putea avē în România o pozițiă de dece ori mai strălucită. Acolo avea prietenî și cunoscuți cu mare influență, cum erau: Filipescii, Cămpinenii și Bălenii, toți cu toții dintre cei mai fruntași și cei mai puternici bărbați din România. Acolo era Racoviță, fost ministru, care veni anume la Brașov și-l rugă să mērgă în România, unde i-se prezentau prospectele cele mai frumoșe.

Nu mai un cuvēnt să fi dîs Almășanu, și dorința i-ar fi fost împlinită, mai ales că toți îl cunoseau de partea cea mai bună; toți cunoseau și recunoseau caracterul lui nobil, toți erau convinși de hārniciile și vredniciile „profesorului” dela Vălenii-de-Munte.

Ei bine, la vieța acēta strălucită boerescă, cu dect de favoruri, cu protecțiă celor mai puternice persoane ale Romāniei, unde atăta cinstē rar i s'a dat vre-o dată unui Ardelean în timpul petrecerei sale acolo, Almășanu renunță și preferă a rămāne în Brașov ca profesor la gimnasiu cu salariu de 500 și mai apoi de 600 fl. pe an și a împārți aici lipsa și sărăciă de bună voiă cu tovarășii sēi de sorte: Gavriil Muntēnu și Vasile Oroianu, cel dintăiu director și cel de-al doilea profesor la gimnasiu.

Intreb, cāți ar fi mai făcut'o acēsta? — Dēr Almășanu a făcut'o, pentru-că el era *idealist* și avea o inimă tare simțitōre pentru necazurile și suferințele fraților sēi din Ardeal, cari aveau trebuință de luminile sciinței lui, apoi fiind-că lipsiau profesori!) și era atunci un simț de jertfire, care nu-l pot cuprinde omenii astădi în timpul materialismului, în care cei mai mulți își vād de interesele lor, er de binele de obște nici nu visēză.

(Va urma.)

*) „Fiindcă vād lipsa de profesor (la gimnasiu); și nu vrēu să fiu indiferent către un institut destinat pentru cultura nēmului nostru, pe care dușmanii l'au ținut în întunec sute de ani, ca să-i stingă vieța”. Astiel rēspunse el protopopului Brașovului Ión Popasu, președintele Eforiei de atunci.

Zoologia medicală a țeranului român

De Dr. N. Leon.

(Urmare.)

ARACHNIDA

Paingăniî sēu păiajenii sunt denumirile generice pentru arachnide; ei sunt de mai multe neamuri. Unii trāesc în pāmēnt, alții în apă, er alții prin locuințele omenilor, șurî, gardari, pomî, unde își țesă *pînza sēu painjinișul* ce le servește ca mreșă cu care prind insectele pentru hrana lor.

Păiujenii care trāesc în pāmēnt, se soot la țēră de copii cu ajutorul unui fir de ață, de capătul oăruia se atērnă un gologoș de cēră, care se lasă în gaură și care se ridică cu ajutorul firului. După ce paingănul mușcă din cēră, astfel înoleștat de ea, e tras afară. Metoda acēsta, cu care ca copil am prins forțe mulți paingăni, am găsit'o descrisă în calendarul entomologic*) german din anul 1895 de Ernst Günther, care pentru prima ôră a observat'o în România.

*) Dr. Oskar Kraucher. Entomologisches Jahrbuch Kalender für ale Insekten-sammler an das Jahr 1895, Leipzig.

la putere și că împreună cu soții săi din ministeriu își continuă lucrările și că „*va regula prin legi raporturile de naționalitate din Boemia*“. Va să știe se va convoca dieta boemă; și se va prezenta un proiect de lege pentru regularea raporturilor de naționalitate în sensul cunoscutelor ordonanțe de limbă, și după ce acest proiect va fi primit, ordonanțele de limbă din Aprilie se vor retrage. Intre Germani agitațiunea se continuă în dimensiuni tot mai mari. Numeroase orașe și comune s'au mai alăturat la greva administrațională, refuzând de-a încasa dările etc. Primăriei din Viena încă s'a înaintat propunerea, de-a desaproba atitudinea guvernului în chestiunea brutalității dela Eger; această propunere însă se va pune în discuțiune numai în ședința viitoare a comunei.

Privitor la soirea adusă de „Frankfurter Ztg.“, despre un **tratat între România și Turcia**, care a fost desmințită de alte foi germane, scrie „Drapelul“ din București următoarele: „Am întrebat așd ce spun diarele guvernului de scirea sensațională dată de „Frankfurter Zeitung“ asupra încheierii unui tratat militar între România și Turcia. „*Voința Națională*“, (organul d-lui Sturdza) se grăbește a o desminți. Fără a pune la cea mai mică bănuială desmințirea confratelui nostru, am dori, ca și „Monitorul Oficial“ să se pronunțe și etă de ce: „Voința Națională“ tratăză pe „Frankfurter Zeitung“ de diar care obișnuiesc să-și umfle colonele cu sciri de senzații. Dér au mai vorbit de tratatul care ne preocupă, deși nu în termeni așa de categorici, diare importante ca „Kölnische Zeitung“ și „Politische Correspondenz“. E soit că „Kölnische Zeitung“ are la Constantinopol un corespondent forte în măsură de a soi ce se petrece pe acolo. (Și „Köln. Ztg.“ a desmințit acea scire. — Red. „G. T.“) Pe de altă parte s'a întâmplat în capitala Turciei un fapt forte neobișnuit. Ministrul nostru de acolo, d-nul Trandafir Djuvara, primesc, fiind încă în funcție, una din cele mai mari decorații turcesci, după ce nu de mult fusese ér decorat. Diarele străine au fost deci îndreptate să cadă la tot felul de bănueli. De aceea credem, că „Monitorul Oficial“ trebuie să se pronunțe categoric.

Serbia și Bulgaria în conflictul oriental.

I.

Dacă cartea galbenă împărțită Parlamentului francoes nu presintă mult interes din punctul de vedere general — din cauză că mai toate documentele nu divulgă nimica nou — ea a dovedit însă două lucruri importante: I^o că Rusia și Austria au mers mâna'n mână în toate fazele conflictului greco-turc, ceea ce era forte important,

dat fiind antagonismului de interes dintre aceste State mari tocmai în Orient; 2° că Serbia și Bulgaria erau gata să turbure și mai mult situația și au fost reținute cu putere dela executarea dorințelor lor rășboinice. Afară de acesta s'a mai constatat, că Austria și Rusia au fost puternic secundate în acțiunea lor pacificătoare de către guvernul francoes.

Să relevăm aci documentele care dovedesc atitudinea rășboinică a Serbiei și Bulgariei.

Pe când diplomația europeană se ocupa numai cu Creta și speră că va împedeza izbucnirea unui rășboiu greco-turc, d-l Patrimonio, ministrul Francoiei la Belgrad, adresă d-lui Hanotoux depeșa următoare, datată 18 Februarie a. c.

„Guvernul sêrbesc a luat acum nisece măsurii militare, chemând sub drapel înainte de vreme pe ofițerii în rezervă, destinați a forma cadrele în cazul unei mombilisări. S'a trimis și prefeților ordinul da a nu libera pașapôrte ofițerilor în rezervă și trupelor supuse concentrării. Afară de aceasta s'au discutat chestiunile mijloeslor și a comunicațiunilor; în cazul unor complicațiuni primele măsuri va fi: cursul forțat și încasarea veniturilor destinate pentru plata datoriei publice.

„Sêrbii n'ar vedea cu plăcere accelerarea evenimentelor. Din contră, ei ar dori să câștige timp, pentru că se simt mai puțin pregătiți de-cât vecinii lor. Dér nu trebuie să aibă nimeni încredere în ei. Nici Regele nici ministrii nu-și ascund vederile. „Suntem pentru status quo, dér status quo pentru toți. Dacă se concede „unna sên altuia avantajii, ar fi datoria „noastră să cerem avantajii corespunzătoare“. Acesta e ideia fundamentală care conduce pe Rege și pe supușii săi fără nici o deosebire. Etă partea serioasă a aventurii în care s'au aruncat Grecii. E lămurit că se așteptă la Belgrad ca și la Sofia să se vadă ce se va întâmpla. Pe când fao paradă de actualele lor tendințe paotnice, ambele guverne tratăză între ele ce trebuie să facă în outare și cutare împrejurare și se pregătesc în raport cu mijlocele și finanțele lor“.

La 24 Februarie d-l Patrimonio comunică mai multe amănunte; el scrie:

„La 28 e. Regele Alexandru va pleca la Sofia. După informațiile ce am cules, Regele și ministri săi ar avé intenția să propue la Sofia o învoială în privința delimitării așa diasei sfere de influență a Bulgariei și Serbiei în Macedonia. Cei doi Suverani vor încerca să vadă de acord, nu pentru present, ci pentru viitor. Cel puțin Sêrbii nu calculează cu o grabire a evenimentelor. Sêrbii nu și-au schimbat părerea în privința menținerii *status quo*. Aceste e liniștitor, pentru că toate puterile au fost pentru status quo, dér acesta nu exclude o schimbare a atitudinii în cazul de nenorocire posibil, când ar izbuoni turburări în Macedonia și Vechia-Serbie, și aci e pericolul“.

La 4 Martie d-l Patrimonio anunță sciri amenințătoare din Vechia-Serbie, dér ele nu se confirmă, deși i-au fost comunicate de ministrul de esterne al Serbiei.

Paingânii să mai prind, dacă să tórnă în gaură apă peste ei până esă afară.

În superstițiunile noastre ei jôcă un mare rol. Cine omórá un paingân cu dosul mânei, îi iértă Dumneșeu psoatele. Când paingânul să ridică în sus ve așa lui în fața noastră, are să vie musafir; când să ridică în dosul nostru are să fiă cêrtă. Dacă să pun trei paingâni într'o nucă și să port trei diile la gât, când cine-va are friguri și apoi să aruncă pe o apă curgătoare, îl lasă frigurile, să duc și ele pe apă cu paingânii. Pentru ori-ce fel de bubă să afumă cu cămașă de paingân și să diice bolnavului: „cum să lasă paingânul pe așa lui, așa să lese toate rântățile“ (baba Reveioa, Stetești).

Poporul francoes are și el câte-va superstițiuni relativ la paingâni:

Araignée du matin, grand chagrin;
Araignée du soir, bon espoir;
Araignée du midi, grave souci.

Firele lungi albe, care să véd tórnna purtate în aer de vânturi și pe care poporul francoes le numesce *fls de la Vierge* sunt cantități nouș și vechi de pânjiniiș aglomerate spălate continuu și albite de brumă. Românul le numesce *cămașă de painjen*

și când le vede plutind în aer diice, că tórnna va fi lungă și frumoșă.

Cămașă de paingâni amesteoată cu miere e bună pentru mușcătură de paingâni și pentru beșia cea rea și pentru umflătură. Să mai pune la tăetură, pentru a opri curgera sângelui și să mai ia contra frigurilor; să fac din ea trei gogolôșe (hapurt) și să inghit în trei diminețe câte unul. Lăptărița din Valea Gardului jud. Prahova, plămădesoe paingâni cu apă și îi dá de beut la femeile, care nu fao copii (sterpe). Gogoiș de apă de paingâni luști de după usă, să beau cu desoănțoe pentru dragoste.

Căpușă. *Ixodes ricinus*, Latreille. Tique. Zeche, Holzbock. — Este un acarian din clasa arachnidelor, deci cu patru părechi de picioare și fără antene; dér nu cum îl definesc d-l L. Șăineanu*) un insect. Căpușă când e flămândă e mică și subțire ca o hârtie, dér după ce s'a hrănit, corpul ei să dilată ca o bóbă de fasolă; când să prinde de vită, Românul diice, că o suge și nu se lasă de cât după ce să umflă, fiind-că nu are anus; era o vreme când și ea avea anus; privighitôrea însă nu avea

*) Veđi Dicționarul Limbei Române.

Hanotaux despre tratările de pace.

În ședința dela 17 Iulie a camerei francoese, deputatul socialist Boyer a interpelat în chestiunea tratărilor de pace dela Constantinopol. El se plânge contra Turciei, fiind-că trăgăneză cu încheierea păcei. Suntem încă departe de-o definitivă rezolvare a chestiunii, diice el, de nu cum-va puterile vor păși cu energiă. Pleďă în favoarea Grecilor și pentru anexarea Cretei la Grecia, diicend, că acesta ar fi singura modalitate de a pune capăt turburărilor.

Chochin desaproabă purtarea lipsită de energiă a puterilor față cu Turcia și lipsa lor de bunăvoință față cu Grecia.

Ministrul de esterne Hanotaux în răspunsul său diice, că nimenea nu pôte trage la indoală dorința generală, de-a vedé realizată autonomia Cretei. Francoia, diice el, nu este singură în Europa și nici în chestiunea orientală nu este singură interesată. Ea s'a creșut datore a se alătura la munca comună a tuturor puterilor. Influența Francoiei în Orient n'a suferit știrbire nici într'o privință. Comunele catolice de acolo se bucură de cea mai mare siguranță. Politica Francoiei este de-a se sustine status quo și de a apăra principiile de dreptate și umanitate. Ar fi redreptate a acusa pe una sêu alta dintre puteri din cauza întârșierii încheiării păcii, pe care cu toții o regretăm. În fiă-care di facem un pas înainte și chestiunea despăgubirii de rășboiu este aprópe de-a fi rezolvată. De-asemena stă lucrul și cu chestiunea regulării granițelor. Concertului european i-a succes să sustină pacea generală: astădi acest concert si-lesoe să înduplece la moderatiune pe învingător.

Meline, ministrul-președinte, diice, că nu guvernul Francoiei pórta vina, că Grecia a cedat parlamentului său și n'a ascultat de sfaturile Europei. Dacă Francia și-ar fi exprimat simpatia față de Grecia, acesta ar fi însemnat, că intervine și declară rășboiu Turciei, la spatele căreia ar fi dat de-o altă putere, pe care o cunóșceme. E sigur, că dacă va mai rămâne concertul european și după încheierea păcii, puterile vor continua problema lor de-a asigura autonomia Cretei prin reforme administrative.

ȘCIRILE ȚILEI.

— 7 (19) Iulie.

Excursiunea la Săcele a corului de copii, ce s'a făcut eri sub conducerea d-lui profesor de musică Tim. Popovici, n'a fost nicidecum favorisată de timp. Tótă ziua de eri a fost posomorită. Înainte de prând încă tot a mai fost cum a fost, căoi cel puțin n'a ploat. La biserică poporul a putut să asiste în număr forte mare, făcându-i deosebită plăcere cântările corului micilor copii. După prând însă tocmai când era să se începă concertul, s'a descărcoat

atunci și de câte-ori era poftită la masă la nașa ei, era supărată fiind-că nu putea să mănânce pe cât poftea; așa că s'a dus la oăpușă de a împrumutat anusul ei, vędend ea cât de bine e cu anus, nu l'a mai dat îndărăpt oăpușei, amuțind-o cu căunii când a venit să i-l cêrá.

Dermanyssus ovium, gallinae. — Țărâ-nul cunóșce acestă specie sub numele de „păduchi de găină“. Când să umplu paserile de păduchi, să pune boz în poată și atunci păduchii vin toți de se pun pe boz; aruncând bozul să aruncă și păduchii (Cucoana Marghióla birtășița din Valenii de Munte). În alte părți să afumă cu pucioșă în poată.

Sarcoptes scabiei. Sarcopte. Kratzmilbe. — Pentru rie să face o alifă din iarbă mare, pucioșă și său de oăpră, șoricésă și vin alb, să unge cu ea și apoi să spală cu leșie de ciocălăi, sêu să spală bolnavul pe părțile bolnave cu udul lui propriu. Căunii să spală de rie cu zamă de tutun fierț.

(Va urma.)

asupra Săcelelor o plóia torentială, care făcea, așa diicend, să nu pótă omul eși din casă afară. Cei mai mulți au fost reținuți din cauza acestei ploii de-a lua parte la concert. Chiar dintre Brașoveni, mulți cari avură de cuget să plece cu tramvaiul dela 2 óre d. a. au fost siliți să renunțe la excursiune din cauza acésta. Dér și în aceste împrejurări concertul a fost binișor ceroetat. Frunțașii români din Săcele aprópe toți au luat parte la concert; Brașovenii încă au fost reprezentați în număr destul de frumos, mai ales fiind-că mulți apucaseră să mērgă înainte de sosirea ploii. Producțiunile corului au satisfăcut cât se pôte de mult publicul și d-nul profesor Popovici a fost obiectul celor mai entusiaste aclamațiuni. Mulțamiță pregătirilor și amabilității zeloșilor conducători și mai ales bravilor noștri preoți dela Săcele, excursioniștii, pe lângă tot timpul nefavorabil, s'au întors mulțamiți. În privința materială rezultatul concertului încă a fost satisfăcător, căoi nu numai s'au acoperit tóte cheltuelile de oăltoria ale coriștilor, dér s'a obținut și un profit destul de frumos în favorul fondului corului de copii.

O afacere tristă. „Revista Oraștiei“ în numărul său din urmă raportăză următoarele:

„Administratorii fondului pentru monumentul lui A. Iancu sunt urmăriți deja de poliție. D-l Ioan Moța, colaborator la fióia noastră, a fost în 10 Iulie n. ascultat două óre întregi la căpitanul de polițiă din Oraștie, „la ordin mai înalt“, în cauza asta. A spus în fir cronologic întregă istoria fondului și a administrării lui până la plecarea d-sale din Sibiu în 1895, când a rămas întreg d-lui Tit Liviu Albini și de când apoi nu mai are nici o soire și nici o legătură cu administrarea acestui fond. Depunerile i-au fost cuprinse la protocol. Ceea ce se cere e, să dee semă despre fond, fiind acésta o colecță publică“.

Reproducend aceste șire „Tribuna“ din Sibiu face următoarea observare:

„Vom avé deci sfășietor spectacol: slujbași ai stăpânirii, vrăjmașii noștri jurați, vor face lumină într'o afacere etăt de sfântă nouș și atât de nesocotit mánjită de ómenii... odinioară încređuți ai noștri. E cel puțin — forte condamnabil!“

Nou diar român în Bucovina. În locul „Gazetei Bucovinei“, care dela Pasoi si-a suspendat aparițiunea, s'a înființat un nou diar naționalist sub titlul „Patria“, a căruia program desfășurat în Nr. I. dela 2 (14) Iulie oulminăză în următoarele rânduri: „Organizarea politică a întregului popor român din Bucovina, încheierea într'un partid național puternic, fără nici o deosebire de clasă socială“. — Salutăm cu bucuriă și cu căldură pe noul nostru confrate bucovinean și-i dorim succes și viață lungă.

Impératul Germaniei în Ungaria. Diarele budapestane spun, că programul oăltoriei impératului Wilhelm II în Ungaria este deja stabilit. După acest program, dela 10—15 Septembrie, impératul óspe, însoțit de monarhul nostru, de arhiducele Iosif ca comandant al honveđimeii, de arhiducele Reiner ca comandant al „Landwehr“-ului austriac și de arhiducele Eugen, — va asista la manevrele, ce se vor ținé la Totis. De aci ambi domnitori vor merge la Bellye, în comit. Baranya, la o vână-tóre, ér după asta se vor întorce la Budapesta, unde impératul german va petrece trei diile.

Memorandul învățătorilor de stat. Sâmbătă s'a prezentat ministrului Wlassics, precum și tuturor președinților partidelor din camera ungară, printr'o deputațiune memorandul, ce se hotărise a se înainta în adunarea dela Pasoi a reuniunii regnicolare a învățătorilor de stat. În acest memorandum se cere: 1) ca încă cu începutul anului viitor învățătorii școelor unguresci de stat să aibă salariul funcționarilor din clasa XI; 2) în orașele, unde traiul este mai scump, să li-se dea un adaus la salari; 3) învățătorii dirigenți să fiă puși în clasa X și salariului; 4) învățătoarele să aibă același

salar ca și învățătorii; 5) să se formeze un regulament, în care să se marcheze drepturile și datorințele învățătorilor de stat. — Președinții tuturor partidelor au primit, că vor sprijini aceste pretensiuni ale învățătorilor „patrioți”. E cam scump „patriotismul!”.

Cutremurul în Laibach. Cetitorii noștri își vor aduce aminte, că în 1895 a fost un mare cutremur în Laibach, capitala Carnioliei (Austrie) în urma cărui orașul a avut enorme pagube. De atunci și până în 1896 au mai urmat încă mici cutremure, dăr tot mai slabe, până când la începutul anului curent s'au observat numai câteva mici și neînsemnate sgu-dituri de pământ. În urma acesteia au dispărut succesiv temerile, ce le deșteptase catastrofa din 1895 și s'au cheltuit peste 5½ milioane fl. pentru renovarea și în parte reconstruirea orașului. S'au deschis nouă piețe și strade și s'au sădit multe allee și parcuri. Statul a clădit nise zidiri monumentale, precum noua postă, noul palat al guvernului provincial etc. Primăria și-a renovat casa și clădește nouă școli etc. În mijlocul acestei dezvoltări nouă, care a făcut ca orașul să aibă un aspect cu totul modern și să fie și mai mult vizitat de străini, a urmat în 15 Iulie curent cutremurul dela 6 ore 57 minute dimineața, care s'a deosebit de cutremurul gróznic din noaptea de Pesoi 1895 numai prin aceea, că a durat mai puțin (6 secunde) și a fost mai izolat, însă a fost tot așa de tare ca cel de acum doi ani. De-odată toate speranțele au fost nimicite. Paguba, ce o suferă orașul prin cutremurul de Joiă trecută, trece peste 750,000 fl. Câteva case mai vechi nu mai sunt de locuit. Vre-o 3 biserică, casina germană și casa slovenă au suferit mari stricăciuni. La Muzeu pagubele sunt de mai multe mii floreni. S'a observat, că casele ce au fost cu totul din nou clădite, în genere au suferit foarte puțin stricăciuni. Îndată după cutremur mulțime de străini au părăsit orașul încă în aceeași zi și toate speranțele, ce și le-au pus orașenii în circulația străinilor s'au nimicite.

Opera unui venetic din Bucovina. Cătim în „Patria” (Nr. 2): „Din péna eruditului savant și grațiosului deputat Dr. Smal-Stocki ese dizele aceste un surprinzător studiu. ce-l publică în continuare în foașora „Bukowynei”. În opul acesta, care negresit va scóte lumea savanților din țitin, deputatul din Sadagura dovedește în mod neîndoelnic, că Rutenii au existat în Bucovina deja înainte de potop și că existența Românilor aici în țéră, ar fi o fabulă rătăcioasă, datorită inspirației unui încoregibil daco-român. Se înțelege, că bărbații noștri remarcabili nu află milă înaintea d-lui autor, pe când inteligența ucrainită — ea se reorutează din învățătorul din Măzănăscot și un servitor de birou din Zastavna — este redioată la zenitul gloriei omenești. În tot opul acesta, nu va afla nici cel mai încernat dușman vre-o încorectitate istorică sau un ton grosolan. Noi salutăm cu deosebită plăcere apariția noului op, care ne ține în curent despre starea creierilor acestui bărbat. Se vede, că Dazacul Nenku a renviat”.

Vaporul coloniei franceze din Petersburg. Soirii din Petersburg anunță că colonia franceză a închiriat, pentru a eși înaintea Președintelui Republicii franceze în portul Cronstadt, un vapor mare care să pótă conține 600 persoane și care va fi decorat cu drapelul național francez. Pe acest vapor vor lua loc numai membrii coloniei franceze. În ziua de 24 August st. n. membrii coloniei franceze vor merge pe același vapor în portul Peterhof ca să asiste la iluminării și focurile de artificii, ce se vor face în onoarea d-lui Felix Faure. Colonia franceză, cu ocaziunea recepției sale la ambasada franceză, va oferi Președintelui Republicii medalia de aur.

Bance economice. „Patria” află, că fruntașii români din *Suceava* lucrăză la înființarea unei bance de împrumut și economii cu un capital de peste 20,000 fl.

Asemenea și în *Rădăuți*, se agită în cerourile românești idea înființării unei bance de credit și economii.

Petrecere. Junimea studiosă din Armeni va aranja o petrecere cu joc la 1 August (20 Iulie), în țina de Sfântul Ilie, într'o grădină privată. Începutul la 3 ore p. m. Venitul curat este destinat în favo- rul înființării unei bibliotecii școlare. Preș- țul de intrare: de persoană 11 cor., de fa- milia 2 cor. Suprasolvirile maritimóse se vor chita în public. — Comitetul aran- gator.

Duelul în Rusta. „Cerkovnyi Vestnyk”, diar bisericesc, ce apare în Rusia, în numărul său mai recent combate într'un articol energic duelul, scriind între altele: „Spiritul Rușilor niciodată nu e corespunzător duelului. În Rusia duelul numai de pe timpul lui Petru cel mare a început a se introduce, dér guvernul noi nu l'a sprijinit, nici nu l'a aprobat, ba chiar din contră l'a condamnat. Țarul pedepsea pe fii-care duellant cu exiliu în Caucas. Duelul vatămă pe creștinii în mod revol- tator, dize fóiă numită, și nu e altocea, decât o sinucidere.” Foile din Petersburg apróbă atacul diarul „Cerkovnyi Vestnyk” și urgiteză ca, pe lângă legile existente, să se aducă legi mai severe contra duelului, ca astfel să se pótă pe deplin estirpa această rămășiță a barbarismului. O fóiă ru- sescă merge mai departe și dize: „Duelul este mijlocul celor proști și ignoranți, cari nu știu să se validiteze nici cu caracterul, nici cu mintea curată. E dureros însă, că man- iei duelului cad jertfă și unii ómenii cinstiți și cum se cade. Pentru a scuti pe acești ómenii, trebuie să se facă ceva în contra acestui nebun obicei. În timpul mai nou duelul se folosește pentru terori- zarea presei de cãtră acela, ale căror fapte sunt date în public, și astfel vinovatul pe calea duelului vré să sugruma diaristica”.

Dela societatea „Progresul” din Făgăraș.

Societatea de diletanți „Progresul” din Făgăraș va ține Duminecă în 29 August n. c. un concert împreunat cu pe- trecere de dans. Programa concertului va consta din 10 punote, dintre cari trei cãntări vor fi predate de escelentul cãntăreș basist d-l *Isaia Popa*, preot în Oana de lângă Sibiu. Eventual vor mai conlucra și alte puteri musicale de valóre, binevoitoare societății noastre și sprijinitori ai culturii poporului român.

Atragem deci încoă de pe acuma aten- ținea On. pulic din Făgăraș și din com- itat, ca să participe în număr oăt mai mare la acel concert, cu care ocaziune vor puté asculta escelentele cãntări ale va- lorosului cãntăreș *Isaia Popa* și vor putea afla și o prea bună și plăcută distracție la această petrecere românescă. Apoi socie- tatea „Progresul” și merită, ca să ne gru- pãm ou toții împrejurul ei ca așa să pu- tem avé bune și îmbucurătoare rezultate.

Dela Paști încoă corul vocal al so- cietății, spre bucuria noastră, mai în tótă Dumineca și sêrbătórea a cãntat pe rând în bisericile române din Făgăraș sub con- ducerea învățătorului I. Beresou.

După Paști și-a cumpărat societatea și un pian în valóre de 400 fl. din salo- nul de plane al d-lui Heldenberg din Si- biu, fiind acest pian foarte bun și prețul lui tare moderat, d-lui Heldenberg i-s'a es- primat din partea societății multămită și reunoscință. Instructor de cãntări și al co- rului vocal este d-l I. Heller.

Dorim prosperare acestei laudabile societăți.

Un membru.

Sciri din România.

Ministrul Austro-Ungariei. D-l baron d'Aerenthal, plecând în concediu pentru șese săptămâni, d-l conte Douglas de Thurn, secretar de legațiune, va gera afacerile pe tot timpul lipsei titularului.

Esportatiunile de cereale și-au reluat la Brăila și Galați firul întrerupt câte-va zile de inundațiuni; prețurile sunt bune; nouăle recolte cad sub ascuțitul secerei; batosele sunt în plină activitate, dize „C. Fin.”. „Epoca” scrie: Soirile particulare anunță, că treeratul grâului a început în cele mai multe părți ale țării, dér re- sultatele sunt slabe de tót. În unele loca- lități din județele Ilfov și Vlașca s'a tree- rat ore întregi și nu s'a bătut decât o chilă, cel mult două pe oră, pe când în timpuri normale aceeași mașină bate dela 4 până la 6 chile pe oră. Acesta dove- desce, că bóbe nu sunt, deși, vędând paele, s'ar crede, că grâul este deóș nu în abun- danță, dér cel puțin în destul.

Manevrele de tómnă din anul acesta au fost contramandate. Circulari ministeriale au pus în vederea tuturor corpurilor de armată această ultimă dispozițiune. După părerea marelui stat major al armatei, ma- nevrele de tómnă vor fi înlocuite cu in- strucțiunea pe corpuri pentru complectă- rea instrucției de primă-vară, întreruptă anul acesta, din cauza ploilor.

Pugubele inundațiilor. După statistica oficială, pagubele suferite de locuitorii din plasa Ungheni-Iași, prin revărsarea apelor, întrec suma de o jumătate milion lei. Sta- tul a dat ordin de a se da din pădurile sale lemnele necesare, ou cari locuitorii inundați să-și pótă reconstrui casele.

Planurile orașelor. După noua lege comunală, comunele urbane sunt obligate a face să se ridice planurile orașelor res- pective. Cel întâiu plan, care va fi gata, e acel al orașului Iași, ridicat de d-l loco- tenent Gr. Bejan, inginer hotarnic. El va fi predat comunei Iași cu 7 luni înainte termenului fixat.

Internatul de fetețe din Blășiu.

Până la ziua de 15 August n. a. c. se escrie concurs pentru primirea în *Inter- natul Vancean de fetețe*, din Blășiu.

Condițiunile primirii sunt:
1) Pentru o elevă sunt de a se plăti pe un an școlastic 120 fl. solvibil în două seu cel mult patru rate anticipative, pe lângă aceea o taxă anuală de înscriere de 3 fl. pentru elevele din clasele elementare și de 6 fl., pentru cele din clasele supe- rióre, apoi 1 fl. pe an pentru bae. Elevele cari vor învăța limba franceză ori musica instrumentală, vor solvi separat unele taxe moderate.

2) Fiind că elevele vor trebui să pórte vestiminte uniforme, se va solvi 14—18 fl. după etatea fii-căreia. Uniforma a. această, care se pregătesce în internat, constă din două șurțe în formă de rochiă, 2 pã- lării, — una de érnă și alta de véră — și din o toaletă.

3) La intrarea în Internat fii-care elevă va trebui să fii provădită cu: 6 că- meși, 6 camisóne, 6 pantaloni, 1 fustă de érnă, 6 servete, 12 batiste, 6 pãrechi de ciorapi, 2 pãrechi de papuci, 1 perie de dinți, 1 perie de cap, 2 perii de încălță- minte, 1 plapomă, 2 pemptini, 1 saltea de lână, 2 perini, 4 fețe de pat, 4 fețe de perină, 2 cuverte de pat din giolgiu alb, 1 lavor de spălat și 6 ștergare.

Obiectele acestea au să fii marcate ou numele elevei.

Pentru suma numită fii-care elevă va primi:

1) Instrucțiune în studiile preșerise pe clasele I—VI elementare și VII—VIII supe- rióre, educațiune religio-morală și de- prinderi în conversațiune maghiară și ger- mână.

2) Locuință în etajul institutului în sale mari, sênătóse și luminoșe provădute ou mobilarul necesar.

3) Vipt întreg și anume: a) la dejun cafea ou lapte, b) la améđi trei plese, Du- mineca și în sêrbători, 4, c) la cină două plese.

4) Spălat, luminat și încălđit. În fii- bare lună elevele vor lua câte o bae.

5) Instrucțiune în fert, spălat, oălcatul ou ferul, coptul pãinii, tors, țesut, curățit, grădinărit, croit, ducerea șosotelelor eco- nomiei de casă, conservatul și aședatul le- gumelor și victualelor peste érnă, ingră- șatul animalelor, prăsirea și ținerea gali- țelor etc.

La cererile pentru primire e de a se alătura: estras de botez, testimoniu de pe

clasa absolventă, atestat medical despre sênătatea elevei, atestat de vaccinare și revaccinare.

Concursurile sunt de a se înainta Prea- Veneratului Consistoriu Metropolitan în Blaș, alăturându-se la fii-care o marcă de 20 cr. pentru spedarea francoată a resolu- ționii. De la cererea de primere nu sunt dispensate nici elevele, cari au mai fost în Internat.

Dirrecțiunea Internatului de fetețe.

Nou abonament la Gazeta Transilvaniei

Cu 1 Iulie 1897 st. v.

s'a deschis nou abonament la care invităm pe toți amicii și sprijini- torii fóiiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 12 fl.
pe șese luni 6 fl.
pe trei luni 3 fl.

Pentru România și străinătate:
pe un an 40 franci
pe șese luni 20 „
pe trei luni 10 „

Abonarea se póte face mai ușor prin **mandate postale.**

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei”.

Literatură.

În săptămâna această va apăre în ti- pografia archidieceșană din Sibiu: *Curs complet de Correspondență comercială*, de profesóru din Brașov I. C. Panțu. Un vo- lum de vre-o 300 pag. Are parte teoretică și practică. Modelele de scrisori sunt luate din comerțul românesc atât de aici oăt și din România. Atragem atențiunea băncilor noastre și a comeroianților asupra acestei cărți.

NECROLOG. D-l P. I. Bancotescu din Brăila ne anunță mórtea prea timpuriă și neașteptată a soției sale Mathilda P. I. Ban- cotescu în etate de 36 de ani. Decedata a fost înmormântată eri în cimitirul Sf. Constantin. Fii-i țérina ușor!

DIVERSE.

Femeile în viitor. Revista „tinerilor” din Francia, „Revue naturaliste”, adresă scriitorilor celor mai de frunte franceși o întrebare în cestiunea mișóarei femeilor pentru emancipare, dorind să afle, deóă apróbă ei străduința femeilor, de-a ajunge să stea și ele pe o tréptă ou bărbații? Amicii emancipării femeilor, cari sunt cam puținii la număr, nu prea s'au bucurat de această întrebare și se înțelege răspunsul lor a fost în favorul femeilor. Ceilalți scrii- tori, — și aceștia sunt cei mai mulți, — condamná mișóarea femeilor. Așa de esem- plu scriitorul Rodenbach atacă aspru pe conducótoarele mișóării și dá femeilor urmă- torul sfat: „Nu voiți să oărmuiți, deóre-ce și așa tot voi domniți”. De această părere sunt și: Séailles, Ledrain, Catulle Mendés și alții. Zola scrie următoarele în cestiunea această: „Femeia e tocmai ca și bărbatul, niciodată nu va fi altfel, decât cum natura a dispus. În privința dreptului și a feri- cirii, femeia întru tóte este egală bărbatului. Acesta nimeni nu o póte nega. Deóă însă construcțiunea fisică este diferită de cea a bărbatului, această însămnă atăta, că și ohiă- marea ei e alta și decât femeia voesce să se despartă prin emancipare de bărbat, atunci numai se lănceșce și se prăpă- desce”.

POȘTA REDACȚIUNELI.

D-lui Dr. E. în Bucuresci. Am primit tóte cele amintite. Vē vom răspunde prin scrisóre.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 17 Iulie 1897.

Table with 2 columns: Item (e.g., Renta ung. de aur 4%, Bonuri rurale nngare 4%) and Price.

Cursul pieței Brașov.

Din 17 Iulie 1897.

Table with 2 columns: Item (e.g., Bancnote rom. Cump., Argint român. Cump.) and Price.

Table with 3 columns: Item (e.g., Napoleon-d'or, Galbeni), Price, and another Price.

ANUNCIURI (insertiuni și reclame)

Sunt a se adresa subscrisei administrațiunii. In cazul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădemnt, care crește cu cât publicare se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazeta Trans.“

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei“ a 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria Nicolae Ciureu și în tutungeria I. Gross.

FRANZ HAUPTVOGEL

succesorul A. Kropatsch.

Magazin de croitorie

Brașov, Strada Mihail-Weis Nr. 22.

Se recomandă pentru confecționarea de haine bărbătești după cea mai din urmă modă și fason.

Garantéză executare perfectă.

Mare asortiment de stofe englezești.

Principiul meu este serviciŭ prompt, prețuri fără concurență, eține, însă dever mare.

Cu stimă

Franz Hauptvogel.

1325,2—10

AVIS!

Prenumerățiunile la Gazeta Transilvaniei se potŭ face și reînoui ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonați se binevoiască a arăta în deosebî, când voiesc ca espedarea se li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se aboneză din nou se binevoiască a scrie adresa lămurit și se arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. n. valabil din 1 Maiŭ 1897.

Large table with multiple columns and rows showing train schedules for various routes like Budapesta-Predeal, Copșa-mică-Sibiu-Avrig-Făgăraș, Mureș-Ludoș-Bistrița, etc.

Notă: Orele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drăpta de jos în sus. — Numerii încuadrați cu linii mai negre însemnăză orele de nopțe. — Semnul —> arată ca capul direcția, încătrău merge trenul.